

Giv Gud æren

Neh 12

"De lovsang Herren med ordene: 'Herren er god! Hans trofasthed over for Israel varer til evig tid!'" (Ezra 3,11).

Hovedtanke

Vi giver Gud æren for hans storhed og hans gerning for os med alt, hvad vi har i os, og alt, hvad vi formår.

Introduktion

Mange kristne her til lands forbinder gudstjeneste med højtidelig salmesang, foldede hænder og bøjet hoved. På Bibelens tid udtrykte man sit følelsesliv delvis på helt andre måder. Denne uges emne kaster lys på tilbedelsen af Gud, som den fandt sted i Judæa for omtrent 2.500 år siden, og som den blev beskrevet af Ezra og Nehemias.

Vi får noget at vide om betydningen, som sangen og musikken havde, og om fester, fejringer og glædesudtryk. Vi læser om, hvordan tilbedelse var forbundet med personlig forberedelse. Her bliver det tydeligt, at tilbedelse ikke blot blev forstået som en gudstjenesteliturgi, men som et svar, der var tæt knyttet til den enkeltes liv, hvor man havde haft en oplevelse af Guds storhed.

Der fandtes mange anledninger til det blandt de erfaringer, som hele folket oplevede, men også erfaringer fra de familiære omgivelser og fra ens eget liv. Man havde øje for Guds væsen og virke. Det ville man give Gud æren for og takke ham for. Nehemias og Ezra lader os ligefrem fornemme menneskenes begejstring, der viste sig i mangfoldige former for tilbedelse.

Til sidst kaster vi et blik på de frelstes tilbedelse i evigheden, hvor Gud æres på lignende måde, som får os til at spørge: Hvad betyder det for vores gudstjeneste og vores tilbedelse?

Her jeg dig tilbeder.
 Her jeg mig nedbøjer.
 Her bekender jeg: Du er min Gud!
 Du er alverdens godhed
 og vor ære værdig,
 helt vidunderlig for mig.
 (Lovsang: "Light of the World")

Giv bygmesteren ære

Ezra 6,14-18
Neh 12,27

Hvilke hændelser under genopbygningen gav anledning til stor glæde og tilbedelse af Gud?

Baggrund

Templets genrejsning i Jerusalem tog fire år og tre måneder (515 f.Kr.) regnet fra grundstensnedlæggelsen. Det forhåndenværende fundament og det første tempels anvendelige rester var en lille trøst for byggeriets vanskelige vilkår. Det var uundgåeligt, at det andet tempel ikke kom til at se så storslået ud som Salomos tempel. Dog var man klar over, at Gud var den egentlige bygmester (Ezra 5,5.11).

Ved genrejsningen af Jerusalems bymur 70 år senere befandt man sig i en lignende situation. Den blev færdiggjort på kun 52 dage (Neh 6,15) ved et bemærkelsesværdigt teamarbejde under Nehemias' ledelse. Det var nødvendigt, at halvdelen af arbejderne indsattes som vagter på grund af den megen modstand. Til slut måtte selv fjenderne erkende, at Gud også her havde været selve bygmesteren (6,16).

Disse erfaringer skabte behov for at sige Gud tak, som den store bygmester han er, og give ham æren. Man ventede heller ikke til opgaven var fuldført, men tog allerede den gode begyndelse som anledning til at lovprise Gud (Ezra 3,10-13).

Til fordybelse

I 5 Mos 20,5 findes også henvisningen til, at privathuse indviedes. Sandsynligvis var det forbundet med anbringelsen af toratekster på døren (5 Mos 6,9; 11,20).

Glæden fylder huset,
gør dagen til en fest.
Herren er iblandt os,
og hans ord står fast.
Herren vil vi takke for alt, hvad han har gjort.
Halleluja!
(Glauben, Hoffen, Singen 111,3)

Til eftertanke

Gud er stadig bygmesteren i vores liv i dag. Hvilken grund har jeg og min menighed til at give Gud æren?

Alle deltager

Ezra 6,16-18
Neh 12,27-43

Hvad kendetegner forberedelsen og tilrettelæggelsen af indvielsesfestlighederne?

Baggrund

Alle, der var vendt hjem til Jerusalem, deltog i indvielsesfestlighederne for templet og bymuren. Præster, levitter, tempeltrælle, portvagter, sangere og musikere nævnes udtrykkeligt. De forberedte festprogrammet i fællesskab. Udover områdets og karrenes renselse havde hver især også rensat sig selv.

Det drejede sig ikke kun om et specielt festprogram, hvorefter alle gik hjem igen. Den fælles tilbedelse var snarere en del af den enkeltes religiøse liv. Begejstringen for erfaringen med Gud var anledningen til at komme med konkrete bidrag og ofre. Man gjorde sig også meget umage med at forskønne rammerne, der ved mange menneskers hjælp var nydelig pyntet og nu udstrålede en vis værdighed.

Det omfattende program kulminerede i en mesterlig koreografi af sangere, kor og musikere. Et højdepunkt var to kor, der gennemførte processioner på bymuren og i lovsang gav udtryk for Guds store gerning. Folket jublede med høje glædesråb, som kunne høres vidt omkring.

Halleluja.

Lovpris Gud i hans hellighed,
lovpris ham i hans mægtige himmelhvælving!
Lovpris ham for hans væld,
lovpris ham for hans storhed!
Lovpris ham med hornets klang,
lovpris ham med harpe og citer,
lovpris ham med pauker og dans,
lovpris ham med strengespil og fløjter,
lovpris ham med klingende cymbler,
lovpris ham med rungende cymbler!
Alt, hvad der ånder, skal lovprise Herren.
Halleluja.
(Salmernes Bog 150)

Til eftertanke

Hvad er en passende tilbedelse for mig?

Med sang og musik

Neh 12,44-47; 7,1
1 Krøn 25,6-7
Baggrund

Hvilken rolle spillede sangerne og musikerne?

Der var mange forhold, der skulle bringes i orden efter folkets tilbagemødet fra eksilet. Det tages for givet, at sangere og musikere nævnes i samme åndedrag som præster, levitter, portvagter og tempeltrælle (Ezra 2,36-40.70). Deres betydning går tilbage til Davids tid, der selv som begejstret musiker havde oprettet et slags musikkonservatorium i Israel. På hans tid fandtes allerede 24 afdelinger af sangere, hvoraf der var 280 uddannede mestersangere (1 Krøn 25,7). At ære Gud med sang og musik var ikke blot en mulighed, men en central del af det religiøse liv. Den musikalske tjeneste stod på linje med de andre tjenester. Musik med høj kvalitet opførtes ikke som koncert eller underholdning, men var en væsentlig del af tilbedelsen.

Sangerne hørte med til de hjemvendte, der drog tilbage til Jerusalem sammen med Ezra (Ezra 7,7). De var ikke pålignet skat, ligesom præsterne, levitterne, portvagterne og tempeltrællene heller ikke var det (Ezra 7,24). De fik endog *daglige andele af helliggaverne* (Neh 12,46-47). Sang og musik havde en fremtrædende rolle i menighedens gudstjeneste.

Til anvendelse

"[Jeg] er ikke bleg for at påstå, at der næst efter teologien ikke er nogen kunst, der kunne sammenlignes med musikken" (Martin Luther, An Ludwig Senfl, 1530, LW 10,219).

Syng en ny sang for Herren, syng for Herren, hele jorden!
Syng for Herren, pris hans navn, forkynd hans frelse dag efter dag!
Fortæl om hans herlighed blandt folkene, om hans underer blandt alle folkeslag!
For Herren er stor og højt lovprist, han er frygtindgydende for alle guder.
For alle folkenes guder er intet værd, men Herren skabte himlen.
Højhed og pragt er foran ham, styrke og herlighed i hans helligdom.
(Salmernes Bog 96,1-6)

Til eftertanke

Hvilken betydning har sang og musik for gudstjenesten?

Med rene hjerter og hænder

Neh 12,30

Hvad blev rensed til indvielsesfesten?

Baggrund

Fra Moseloven kendes mange regler for renselse: Præsterne gik i bad, før de begyndte på deres tjeneste (3 Mos 8,6). Yderligere forskrifter fandt anvendelse ved urenhed i tjenesten ved for eksempel at røre ved afdøde (3 Mos 21,1). Andre love gjaldt folkets hverdag: ved spedalskhed (3 Mos 13,1-46; 14,1-32); ved spedalskhed på tøj og lædervarer (3 Mos 13,47-59); ved spedalskhed på huse (3 Mos 14,33-57); ved mænds og kvinders urenhed (3 Mos 15). Renselsesprocesser bestod ofte i praktiske foranstaltninger som fjernelse af befængte genstande, bade, præsters undersøgelser og små ofre (som regel 1-2 turtelduer). Sidst, men ikke mindst, var syndofferet også en del af renselsen.

Beskrivelsen af den omfattende renselse af mennesker, bygninger og muren med dens porte viser, at Gud ikke blot er interesseret i en storartet tilrettelagt gudstjeneste. Først når livet er i harmoni med tilbuddet, kan de, der tilbyder, træde værdigt frem for Gud.

Til fordybelse

"Men hvis vi vandrer i lyset, ligesom han er i lyset, har vi fællesskab med hinanden, og Jesu, hans søns, blod renses os for al synd. Hvis vi siger, at vi ikke har synd, fører vi os selv på vildspor, og sandheden er ikke i os. Hvis vi bekender vore synder, er han trofast og retfærdig, så han tilgiver os vore synder og renses os for al uretfærdighed" (1 Joh 1,7-9).

Hold jer nær til Gud, så vil han holde sig nær til jer. Gør jeres hænder rene, I syndere; rens jeres hjerter, I tvesindede! ... Ydmyg jer for Herren, så vil han ophøje jer (Jak 4,8.10).

Til eftertanke

Hvor frit kan jeg træde frem for Gud for at give ham ære?

Med stor glæde

Ezra 6,16-18
Neh 12,43

Hvad siges der om offergaverne i forbindelse med indvielsesfesten?

Baggrund

Ved tempelindvielsen blev der ofret 100 tyre, 200 væddere, 400 lam og 12 gedebukke. I anledning af bymurens indvielse berettes uden optælling i øvrigt, at der bragtes et *stort offer*. Men i sammenligning med Salomos (1 Kong 8,63) eller Hiskijas (2 Krøn 30,24) tusindvis af ofre var det talmæssigt ubetydeligt. Dog skal man tænke på, at folket havde økonomisk ringe kår og mange levede i armod. Set fra det perspektiv gør antallet af offerdyr dog et vist indtryk.

Det er slående, at der blandt disse offerdyr kun i ringe grad er tale om syndofre, som bragtes på grund af forseelser. I stedet for bragtes de store ofre udtrykkeligt i sammenhæng med menneskenes glæde og under *stor jubel*. De var udtryk for stor glæde og dyb taknemmelighed for en *ny start*, som Gud havde givet dem.

Til fordybelse

I sidste ende pegede alle dyrefre hen på Messias, der skulle komme som Guds Lam. Når et fejlfrit dyr blev dræbt, fik den, der ofrede, syn for sagn om, at døden var en realitet og dermed et alvorligt anliggende. På samme tid havde ofringen også med taknemmelighed for frelsen og Guds nåde at gøre. Derfor kunne den også give anledning til ubændig glæde og høje jubelråb. På den måde blev ærefrygt og løssluppen glæde afbalanceret.

Den dag bragte de store slagtofre og var glade, for Gud havde givet dem stor glæde; også kvinder og børn var glade. Jerusalems glæde kunne høres langt væk.
(Neh 12,43).

Til eftertanke

Hvilke praktiske virkninger af min taknemmelighed over for Gud findes i mit liv?

I al evighed

Åb 15,2-4

Hvad er de frelstes motiv for tilbedelsen i himlen, og hvordan kommer det til udtryk?

Baggrund

I dette profetiske syn ind i fremtiden vises de frelste, som ærer Gud med en sang og står med Guds *harper* i hænderne. Dette billede er blevet anvendt to gange tidligere. Ved åbningen af de syv segl holder de 24 ældste harper i deres hænder, og da Lammet står med de 144.000 på Zions bjerg, høres en lyd, som *harpespillere*, der slår deres harper (14,2). Det beskriver en situation med fred, der nu tager sin begyndelse. Den onde ånd er besejret og bortvist (sml. 1 Sam 16,23).

Det er Moses' (2 Mos 15,1-18) og *Lammets sang*, der synges, som er en og samme sang om Guds og Kristi sejr. Med den vil de frelste ære ham i al evighed.

Store og underfulde er dine gerninger, du Herre, Gud, Almægtige, retfærdige og sande er dine veje, du, folkenes konge.
Hvem må ikke frygte dig, Herre, og ære dit navn?
For du alene er hellig, alle folkeslag skal komme og tilbede dig, for dine retfærdige domme er blevet åbenbare.
(Åb 15,3-4).

Til eftertanke

Dette himmelske syn lader os ane, hvordan de frelste engang vil prise Gud. Hvilke ideer kan jeg udlede heraf for min tilbedelse?

Resumé

Til fælles tilbedelse af Gud hører sang og musik, rene hænder og hjerter, glad jubel og al hengivenhed. I al evighed vil de frelste ære Gud for sejren, som Kristus – Lammet – har vundet.

Spørgsmål til drøftelse

- | | |
|------------------------------|---|
| Udgangspunkt | 1 Hvad betyder det at give nogen æren? |
| Supplerende spørgsmål | 2 Hvad forstår I ved "tilbedelse"? |
| Ezra 6,16-18
Neh 12,27-28 | 3 Hvordan kan det lykkes os at involvere hele menigheden i at prise og tilbede Gud? |
| 1 Krøn 25,6-7 | 4 Hvilken betydning havde sang og musik dengang og i dag?
Hvilken konklusion kan der drages af det? |
| Neh 12,30 | 5 Hvordan kan vi "rense" os som forberedelse til gudstjenesten og tilbedelsen? |
| Neh 12,43 | 6 Kunne eller burde munterhed og glæde præge vores gudstjeneste mere, end den gør nu?

Hvad taler for, og hvad taler imod? |
| Åb 15,2-4 | 7 Hvordan ser I jer selv i dette billede? |